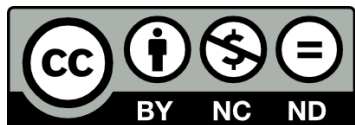

Θεατρική Αγωγή για Έκφραση και Επικοινωνία

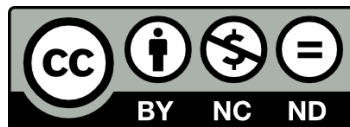
Ενότητα 8: Ο αυθορμητισμός στη σκηνική προσφορά - Ο αυθορμητισμός στη σκηνική αποδοχή και στο σκηνικό μπλοκάρισμα

Ευαγγελία Παπαγεωργίου
Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

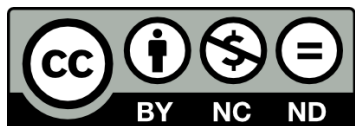
Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ο αυθορμητισμός στη σκηνική προσφορά - Ο αυθορμητισμός στη σκηνική αποδοχή και στο σκηνικό μπλοκάρισμα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

---

1. Προτεινόμενες δράσεις/ασκήσεις/παιχνίδια.

Σκοπός ενότητας

- Στόχος του μαθήματος είναι να αναπτύξουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μεγαλύτερο αυθορμητισμό και να εισαχθούν στις έννοιες της σκηνικής προσφοράς και της σκηνικής αποδοχής.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

**Προτεινόμενες
δράσεις/ασκήσεις/παιχνίδια.**

Η περιγραφή των δράσεων - ασκήσεων

- Δίνονται, παρακάτω, οι περιγραφές ορισμένων δράσεων/ασκήσεων, οι οποίες προτείνονται στους φοιτητές/τριες ως «καμβάδες» - οδηγοί για τις δράσεις/ασκήσεις. Οι συμμετέχοντες/ουσες καλούνται να δράσουν σύμφωνα με τον προσωπικό του/της τρόπο εκτέλεσης της δράσης και σύμφωνα με την ταχύτητα αντίδρασης που έχει ο καθένας και η καθεμιά. Το σημαντικότερο για να δράσουν σύμφωνα με τους ελεύθερους συνειρμούς είναι η ταχύτητα αντίδρασης. Στόχος, λοιπόν, είναι και η **αύξηση της ταχύτητας αντίδρασης** του καθένα και της καθεμιάς. Το θεωρητικό υπόβαθρο των προτεινόμενων δράσεων/ασκήσεων δίνεται στο 6^ο μάθημα του παρόντος προγράμματος «Ηλεκτρονικά Μαθήματα».

Η έννοια της προσφοράς

- Προσφορά, με τη θεατρική έννοια του όρου, είναι οτιδήποτε ένας παίκτης κάνει ή λέει στη διάρκεια του αυτοσχεδιασμού, συμπεριλαμβανομένων των θεατρικών χαρακτήρων που επινοούνται για μια σκηνή. Μια "τυφλή προσφορά", είναι το να αρχίζεις τον αυτοσχεδιασμό χωρίς τίποτε στο μυαλό, ενώ μια "ορισμένη προσφορά" είναι το να έχεις κάτι στο μυαλό, όπως το να φοράς ένα αστυνομικό καπέλο ή το να μπαίνεις στη σκηνή λέγοντας "μαμά, ήρθα", πράγματα τα οποία, και στις δυο περιπτώσεις εγκαθιδρύουν μια κατάσταση για τον παρτενέρ στη σκηνή.

Τυφλές προσφορές I

- Οι παίκτες σχηματίζουν μία γραμμή. Ένα πρόσωπο μπαίνει στη μέση και κάνει μία τυφλή προσφορά παίρνοντας μια σωματική στάση. Κάποιος άλλος θα προσπαθήσει να καθορίσει τη σκηνή με το να εγκαθιδρύσει σε αυτήν έναν τόπο ή μια σχέση. Σιγά-σιγά να γίνεται προσπάθεια για τον καθορισμό όλων των συστατικών: **Χαρακτήρας, σχέση, στόχος, τόπος** (ΧΣΣΤ). Αυτά είναι τα απαραίτητα συστατικά μιας σκηνής. Ανακεφαλαιώνοντας, ο παίκτης που καθορίζει την προσφορά: 1) να "μπαίνει" στη σκηνή και να γίνεται μέρος της και 2) να καθορίζει τη σκηνή καθορίζοντας όσο περισσότερο μπορεί από τα παραπάνω απαραίτητα συστατικά της σκηνής (ΧΣΣΤ).

Τυφλές προσφορές II

- Σε ζευγάρια, ο ένας παίρνει μια στάση κι ο άλλος δέχεται αυτή την προσφορά και καθορίζει την εικόνα, αλλά τώρα το πρώτο πρόσωπο παίρνει μια στάση με κάτι στο νου. Στόχος εδώ είναι να θυμηθούν οι παίκτες να αποδέχονται οτιδήποτε ο άλλος παίκτης τους δίνει. Ο παίκτης μπορεί να έχει κάτι στο μυαλό του, αλλά αυτό που του δίνει ο άλλος να είναι εντελώς διαφορετικό. Η ιδέα είναι να αποδέχεσαι ό,τι σου δίνεται και να προχωράς με εκείνο.

Παρουσίαση εργασίας

- Οι φοιτητές/τριες παρουσιάζουν την εργασία, κατά την οποία έπρεπε να επιλέξουν ένα διδακτικό αντικείμενο που εμπεριέχει ιστορίες, στη συνέχεια να επιλέξουν θεατρικά πρόσωπα από κάποια σκηνή και να προσπαθήσουν να ανταποκριθούν σε αυτό το ερέθισμα δημιουργώντας ένα θεατρικό δρώμενο, όπως θα το απέδιδαν μέσα σε μία σχολική τάξη.

Πάγωμα και άγγιγμα I

- Δυο άτομα αρχίζουν μια σκηνή. Έπειτα, τα δυο άτομα αρχίζουν τον αυτοσχεδιασμό ώσπου κάποιος να πει “πάγωσε”. Ο νέος παίκτης έρχεται και παίρνει τη θέση του άλλου και τη στάση του ακριβώς, όπως και την έκφραση του προσώπου του και την ένταση των μυών του. Ο παίκτης που δέχτηκε το άγγιγμα αποχωρεί και ο νέος παίκτης αρχίζει μια νέα σκηνή με καινούριους χαρακτήρες και έναν καινούριο τόπο. Ο παίκτης που έρχεται και αγγίζει τον άλλον, πρέπει να θυμάται να αρχίζει τη σκηνή του με μια ατάκα που ενσωματώνει όσο πιο πολλές πληροφορίες μπορεί σχετικά με χαρακτήρα, σχέση, στόχο και τόπο.

Πάγωμα και άγγιγμα II

- Οι παίκτες σχηματίζουν μια γραμμή, με την πλάτη τους προς τους υπόλοιπους. Δυο παίκτες γυρνούν προς εμάς και αρχίζουν να παίζουν μια σκηνή. Όταν ακούν “πάγωσε” μένουν εκεί που είναι, όπως είναι. Το πρώτο πρόσωπο στη γραμμή γυρίζει, βλέπει τις στάσεις τους, αποφασίζει σε ποια κατάσταση ταιριάζουν και αγγίζει τον έναν στον ώμο. Εκείνος βγαίνει και ο νεοφερμένος αρχίζει μια καινούρια σκηνή. Ο παίκτης που μένει αποδέχεται τα δεδομένα της νέας σκηνής. Στόχος των δύο παραπάνω παιχνιδιών είναι να μπορέσουν οι φοιτητές να δημιουργήσουν σκηνές πολύ γρήγορα και να αποδέχονται οτιδήποτε συμβαίνει.

Άλλα προτεινόμενα θεατρικά παιχνίδια

- **Συνέχιση μιας ιστορίας που ξεκίνησε:** 5 φοιτητές στέκονται σε γραμμή, απέναντι από τους υπόλοιπους. Ορίζεται ένας "αρχηγός". Ο αρχηγός ακούει διάφορες ιδέες για ιστορία, διαλέγει μία, της δίνει έναν τίτλο και τα πρώτα λόγια ή ένα θέμα. Μετά, δείχνει έναν από τους πέντε κι εκείνος πρέπει να αρχίσει να λέει μια ιστορία σχετική με τις υποδείξεις. Σταματά όταν ο προπονητής σημαδέψει έναν άλλον. Αυτός ο άλλος συνεχίζει ακριβώς εκεί που ο πρώτος την σταμάτησε, χωρίς παύση, χωρίς επανάληψη της τελευταίας λέξης και συνεχίζοντας την ιστορία έτσι ώστε βγαίνει νόημα από αυτήν. Να ακούτε τους παρτενέρ σας, να είστε σε ετοιμότητα και με εστίαση προσοχής. Μην καταδικάζετε αυτά που δεν σας αρέσουν, αλλά να αναγνωρίζετε όσα θεωρείτε καλές ιδέες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1

Α. Θέατρο (Ιστορία, Θεωρία, Σημειολογία, Σημειωτική, Πρακτική), Θεατρική Αγωγή:

- Γραμματάς, Θεόδωρος, *Διδακτική του Θεάτρου*, Αθήνα, τυπωθήτω/Δαρδανός, 1999.
- Elam, Keir, *Η σημειωτική θεάτρου και δράματος*, μτφ. εισαγ. Καίτη Διαμαντάκου, επιμ., μτφ. Δημήτρης Τσατσούλης, σειρά: η τέχνη του θεάματος, κατεύθυνση: θεωρία θεάτρου και εικόνας, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2001, [Keir Elam, *The semiotics of Theatre and Drama*, 1980.]
- Hartnoll, Phyllis, *Ιστορία του Θεάτρου*, μτφ. Ρούλα Πατεράκη, Υποδομή, Αθήνα, 1980 [=Hartnoll, Phyllis, *A Concise History of the Theatre*, Λονδίνο και Νέα Υόρκη: Thames & Hudson, 1968].
- Jacques, David, *Μάθηση σε ομάδες: Εγχειρίδιο για όσους συντονίζουν ομάδες ενήλικων εκπαιδευομένων*, μετ. Νίκη Φίλλιπς, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2004.
- Λεκόκ, Ζακ, *Το ποιητικό σώμα, μια διδασκαλία της θεατρικής πράξης*, μετ. Έλενα Βόγλη Κοάν, Αθήνα 2005.
- Μποζίζιο, Πάολο, *Ιστορία του θεάτρου*, 2 τόμοι, μτφ.-επιμ. Ελένη Νταρακλίτσα, Αιγόκερως, Αθήνα 2006.
- Μπρουκ, Πήτερ *Η σκηνή χωρίς όρια*, χ.μετ., Εγνατία, Θεσσαλονίκη, 1976.
- Μπρουκ, Πήτερ *Η ανοιχτή πόρτα*, ΚΟΑΝ, Αθήνα, 1998.
- Μπρουκ, Πήτερ, *Ένας άλλος κόσμος*, μετ. Ελένη Καραμπέτσου, Εστία, Αθήνα, 1999.
- Παπανδρέου, Νικηφόρος, *Περί Θεάτρου*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 1989.
- Πεφάνης, Γιώργος, *Το θέατρο και τα σύμβολα*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1997.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2

- Πούχνερ, Βάλτερ, *Σημειολογία του Θεάτρου*, Παϊρίδη, Αθήνα 1985.
- Τσατσούλης Δημήτρης, *Σημειολογικές προσεγγίσεις του θεατρικού φαινομένου*, Δελφίνοι ΕΠΕ, Αθήνα, 1997.
- Φέλντενκράϊς, Μος, *Συνειδητοποίηση διά μέσου της κίνησης*, μετ. Νταΐζη Λιακοπούλου, Θυμάρι Αθήνα 1994.
- Auslander, Philip, *From Acting to Performance, Essays in Modernism and Postmodernism*, Routledge, Λονδίνο και Νέα Υόρκη, 1978.
- Boal, Augusto, Adrian Jackson, *The aesthetics of the oppressed*, Routledge, Λονδίνο, 2006.
- Boal, Augusto, *Legislative Theatre: using performance to make politics*, Routledge, Λονδίνο, 1998.
- Boal, Augusto. *The rainbow of desire: the Boal method of theatre and therapy*, Routledge, Λονδίνο, 1995.
- Boal, Augusto, *Games for actors and non-actors* Routledge, Λονδίνο, 1992.
- Boal, Augusto, *Theatre of the Oppressed*, Pluto Press, Λονδίνο, 2002 [1979].
- Bosisio, Paolo, *Teatro dell' Occidente. Elementi di storia della drammaturgia e dello spettacolo teatrale*, LED, Μιλάνο, 1996 [=Bosisio, Paolo, *Teatro dell' Occidente. Elementi di storia della drammaturgia e dello spettacolo teatrale*, 2 τμ., LED, Μιλάνο, 2006].
- Brockett, Oscar G., *History of the Theatre*, Allyn and Bacon, Βοστώνη, 1987 (5^η έκδ.) [1968]].
- Chevalier, Alain, Michèle Pagnoux, René Hainaux (επιμ.), *Les Fondements du Mouvement Scénique*, Centre de Recherches et de Formation Théâtrales en Wallonie, Rumeur des Ages και Maison de Polichinelle, La Rochelle, 1993.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 3

- Cohen Cruz, Mady Shutzman, *A Boal companion: dialogues on theatre and cultural politics*, Routledge, Λονδίνο, 2007 [1950].
  - Dort, Bernard «La condition sociologique de la mise en scène», στο *Théâtres: essais*, Seuil, Paris, 1986.
  - Karlson, Marvin, *Theories of the Theatre*, Cornell University Press, 1996.
  - Moussinac, Léon, *Le théâtre des origines à nos jours*, Amiot Dumont, Παρίσι, 1957.
  - Pandolfi, Vito, *Storia universale del teatro drammatico*, 2 τ., Unione tipografico-editrice torinese, Τορίνο, 1964.
  - Pavis, Patrice, *Problèmes de Sémiologie Théâtrale*, Les Presses Universitaires du Quebec, Κεμπέκ, 1976.
  - Pavis, Patrice, *Voix et images de la scène*, Presses Universitaires de Lille, Λίλλη, 1985.
  - Serpieri, Alessandro κ.ά., *Come comunica il teatro: dal testo alla scena*, Il Formichiere, Μιλάνο, 1978.
  - Styan, J. L., *Modern Drama in Theory and Practice*, 3 τ., Cambridge University Press, Καίμπριτζ 1981.
  - Wickham, Glynne *A History of the Theatre*, Phaidon, Λονδίνο, 1992.
  - Zarilli, Philip B., *Acting (Re)considered, a theoretical and practical guide*, Routledge, Λονδίνο και Νέα Υόρκη, 1955.
- Β. Έκφραση/Επικοινωνία, Ψυχολογία, Ανθρώπινες σχέσεις:
- Αδαλόγλου, Κ., Αυδή, Α., Λόππα, Ε., Τάνη, Δ., Τσολάκη, Χ., *Εκφραση- Εκθεση*, τεύχος Α', Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα, 2002.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 4

- Bateson, Birdwistell, Goffman, Jackson, Hall, Schefflen, Sigman, Watzlawick, *επικοινωνία*, επιμ. Yves Winkin, Μάγια, Αθήνα, 2000.
- Bruner, Jerome, *Πράξεις νοήματος*, επιμ. Μανώλης Τσαγκαράκης, Αλέξης Ζώτος, μτφ. Ήβη Ρόκου, Γιώργος Καλομοίρης, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997 [Jerome Bruner, *Acts of meaning*].
- Feldenkrais, Moshe, *Ο ικανός εαυτός. Η απελευθέρωση της δυναμικής του σώματος και του νου: Ένας οδηγός για τον αυθορμητισμό*, μτφ. Δημήτρης Γιαννόπουλος, Θυμάρι, Αθήνα, 1996.
- Μπακιρτζής Ν., Κωνσταντίνος, *Επικοινωνία και Αγωγή*, Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε. (Gutenberg), Αθήνα, 2004.
- Μπακιρτζής Ν., Κωνσταντίνος, *Η δυναμική της αλληλεπίδρασης στην επικοινωνία*, Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε. (Gutenberg) Αθήνα 2003.
- Ναυρίδης, Κλήμης, *Ψυχολογία των ομάδων- Κλινική ψυχοδυναμική Προσέγγιση*, Παπαζήσης, Αθήνα, 2005.
- Σακαλάκη, Μαρία, *Ψυχολογία της επικοινωνίας*, Παπαζήση, Αθήνα 1994.
- Τσολάκης, Χρίστος, *τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική*, ραδιοφ. σταθμός 9.58 της ΕΡΤ-3 και Νησίδες, Σκόπελος, 1999.
- Watzlawick Paul, Janet Beavin Bavelas, Don D. Jackson, *Ανθρώπινη Επικοινωνία και οι επιδράσεις της στη συμπεριφορά- τα πρότυπα, οι παθολογίες και τα παράδοξα*, μετ. Ασπα Γολέμη, επιμ. Κάτια Χαραλαμπίκη, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2005.
- Bateson, Gregory, «A Theory of Play and Fantasy», *Steps to an Ecology of Mind*, Jason Aronson Inc., Northvale, New Jersey και Λονδίνο, 1972.
- Goffman, Erving, *The presentation of self in Everyday Life*. Doubleday, Νέα Υόρκη, 1959.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 5

Γ. Θεατροπαιδαγωγική, Παιδαγωγική:

- Άλκηστις, *Το αυτοσχέδιο θέατρο στο σχολείο, Προετοιμασία για τη δραματοποίηση*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1989.
- Άλκηστις, *Μαύρη αγελάδα, άσπρη αγελάδα, Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση και διαπολιτισμικότητα*, Τόπος, Αθήνα 2008.
- Αυδή, Αύρα, Μελίνα Χατζηγεωργίου, *Η τέχνη του Δράματος στην Εκπαίδευση: 48 προτάσεις για εργαστήρια θεατρικής αγωγής*, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2007.
- Γούναρη, Παναγιώτα, Γιώργος Γρόλλιος (επιμ.), *Κριτική Παιδαγωγική, μια συλλογή κειμένων*, Gutenberg (παιδαγωγική σειρά), 2010.
- Γραμματάς, Θεόδωρος, *Θέατρο και Παιδεία*, Νηρηίδες, Αθήνα 1998.
- Δαφέρμος, Μανόλης, *Η Πολιτισμική-ιστορική θεωρία του Vygotsky. Φιλοσοφικές-ψυχολογικές-παιδαγωγικές διαστάσεις*, Ατραπός, Αθήνα 2002.
- Κατσαρίδου, Μάρθα, *Η μέθοδος της δραματοποίησης στη διδασκαλία της λογοτεχνίας*, διδακτορική διατριβή, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη 2011.
- Κοντογιάννη, Άλκηστις, *Το βιβλίο της δραματοποίησης*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1998.
- Μακρυγιάννη, Δήμητρα, *Κόσμοι της παιδικής ηλικίας*, νήσος, Αθήνα, 2003.
- Ματσαγγούρας, Ηλίας, *Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και Μάθηση: για το καθημερινό μάθημα, το ολόημερο σχολείο και για τα περιβαλλοντικά, τα Πολιτιστικά και Ευρωπαϊκής Συνεργασίας Προγράμματα*, Γρηγόρης, Αθήνα, 2004.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 6

- Μπακονικόλα, Χαρά, *Θέατρο και Σχολείο: ΙΙ. Η Θεατρική σχολική δημιουργία*, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Επτάλοφος, Αθήνα, 2002.
- Roehrs, H., *Το κίνημα της προοδευτικής εκπαίδευσης*, Αφ. Κυριακίδη.
- Χρυσαφίδης, Κ. *Βιωματική-Επικοινωνιακή Διδασκαλία: Η εφαρμογή της μεθόδου Project στο σχολείο*, Gutenberg, Αθήνα, 1994.
- Φράγκος Π., Χρήστος, *Ψυχοπαιδαγωγική. Θέματα παιδαγωγικής ψυχολογίας, παιδείας, διδακτικής και μάθησης*, Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., (Gutenberg), Αθήνα 1994.
- Bolton, Gavin, *Drama as Education, an argument for placing drama at the centre of the curriculum*, Longman, Έσσεξ, 1984.
- Freire Paulo, *Pedagogy of the Oppressed*, Continuum, Νέα Υόρκη 2002.
- Kupper, Petra, Robertson, Gwen, *The community performance reader*, Routledge, 2007.
- Needlands & Goode, *Structuring Drama Work: A Handbook of Available Forms in Theatre and Drama*, Cambridge University Press, Καίμπρητζ, 2000.
- Snyders, Georges, *La joie à l' école*, PUF, Παρίσι, 1986.
- O' Tool, John, *The Process of Drama, Negotiating Art and Meaning*, Routledge, Λονδίνο 1992.
- Wagner, Betty Jane, *Dorothy Heathcote: Drama as a Learning Medium*, Heinemann, Λονδίνο, 1999.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ευαγγελία Παπαγεωργίου. «Θεατρική Αγωγή για Έκφραση και Επικοινωνία. Ο αυθορμητισμός στη σκηνική προσφορά - Ο αυθορμητισμός στη σκηνική αποδοχή και στο σκηνικό μπλοκάρισμα». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014.
Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS231/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Κερμανίδου Θεοδώρα
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

